

PROSVETNI DELAVEC

IV. OBČNI ZBOR REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE ZA SLOVENIJO

Oprema delavnic za praktični pouk - največji problem reforme na strokovnih šolah

4. in 5. novembra je bil v Ljubljani IV. redni občni zbor Republiškega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije za Slovenijo. Razen 275 delegatov so se ga udeležili še sekretar CK ZKS Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, podpredsednik IS LRS Viktor Avbelj, sekretar Centralnega sveta ZSJ Dušan Sekić in drugi. Obširno poročilo o bodočih nalogah sindikatov je prebral predsednik republiškega sveta Stane Kavčič. Med diskutanti pa se je oglasil k besedi tov. Danilo Sbrizaj, predsednik Gostinskega centra v Ljubljani. Načel je nekatera vprašanja našega strokovnega šolstva.

«Vsa zadnja leta smo pričala večji družbeni skrbi za razvoj strokovnih šol. V Sloveniji se je ustanovila vrsta novih šol - industrijskih, srednjih in višjih. V vseh teh šolah, razen v višjih, še ni izvedena reforma v organizacijskem smislu in se šele pripravljajo zakonski osnutki v vsebinskem smislu je pa reforma že na poti, v vsebinskem smislu predvsem v iskanju večjega poudarka praktičnosti pri pouku in večje povezave z gospodarskimi matičnimi strokami.»

Tovariš Sbrizaj je nato med perečimi problemi strokovnih šol omenil najprej opremo delavnic za praktični pouk. «V glavnem je to ključni problem reforme pouka na vseh naših strokovnih šolah, ker je pri sedanjih opremi naših delavnic oziroma pouka - ko imamo dostikrat samo učilnice za teoretični pouk - praktični pouk skoraj nemogoč. Prav bi bilo, da bi tudi podjetja v tem smislu priskočila na pomoč. Imamo vrsto primerov, kjer smo našli leteli glede tega na polno razumevanje, pri nekaterih podjetjih pa tega ne najdemo.»

Ko je govoril o oddelkih za izobraževanje odraslih pri strokovnih šolah, je navedel vprašanje financiranja le-teh. Za te

oddelke bi uvedli - kot so se zedinili na posvetovanju v Ljubljani - način samoprispevka vsakega udeleženca, pri čemer bi določen delež prispevala podjetja. Po njegovem mnenju bi bil tak ukrep pozitiven tudi z vzgojnega stališča.

Kot tretje je navedel vprašanje učencev strokovnih šol, ki bodo po končani šoli postali proizvajalci. «Tudi tu je precej narejenega. Na šolah s praktičnim poukom se ustanavljajo sveti delavnice, kjer se učenci konkretno uvajajo v mehanizem družbenega upravljanja. Korak je storjen tudi v tej smeri, da smo v zadnjem letu začeli na strokovnih šolah ustanavljati samostojne organizacije Zveze komunistov, v katere se vključujejo najboljši mladinci, ki potem že kot člani ZK prihajajo v podjetje. Smatram pa, da pri vseh teh akcijah sindikati premalo sodelujejo. To je bilo organizirano na pobudo Ljudske mladine in posameznih občinskih komitejev; nimamo pa dosti primerov, da bi se občinski sindikalni sveti angažirali v tej smeri. Mogoče bi bilo potrebno, da bi tudi sindikalne organizacije, zlasti v zadnjih letnikih strokovne šole, posredovale učencem nekaj smernic o sindikatu, njegovih nalogah in delu.»

Zelo boleče vprašanje strokovnih šol je počitniška praksa. Za učence je predpisana obvezna počitniška praksa v podjetjih. Na žalost pa v podjetjih za to ne najdemo pravega razumevanja. V kolikor so pripravljena sprejeti učence na počitniško prakso, ga dajo na konkretno delovno mesto ali pa učence nadomesti stalno zaposlene ljudi, ki odhajajo na dopust. Ta praksa pa ni najboljša in bi morali učence vključiti kot praktikanta, ne pa kot delovno silo. Podjetja bi morala pomagati tudi v gmočnem pogledu. Sindikalne organizacije bi

morale prav tako skupaj s prosvetnimi organi reševati to vprašanje, če hočemo, da bo ta praksa prispevala k usposabljanju strokovnega kadra.»

Pomanjkanje strokovnih moči, je rekel tov. Sbrizaj, je star problem, ki ga ne bomo rešili, dokler nam tega kadra na splošno manjka. Tu je boleče vprašanje honorarjev.

«Se nekaj besed o vprašanju skladov za kadre. Letos je bil izvršen na tem področju važen premik, saj je 40% ostalo podjetjem. V Sloveniji je prišlo do malenkostne zmede v tem smislu, ker so bili letos vsi predračuni materialnih potreb z investicijskimi potrebami napravljeni tako, da je ostalo v republiki 30%, v okraju 30% in podjetju 30%. Nato je bila izvršena popravka, ki je v bistvu pozitivna, in sicer se je republika odrekla 10% in je bil še ta procent prenešen na podjetje, že obstoječi programi pa so pri tem zašli v zagato. Slišali smo že o združevanju sredstev, tu pa ne gre za administrativni pritisk, ampak za neko določeno razumevanje podjetij in posameznih gospodarskih panog za širše potrebe. N. pr. za vajeniško šolo raznih strok v Ljubljani, katere poslopje se gradi, je zmanjkalo zaradi rebalansa 35 milijonov dinarjev, ki bi jih z združevanjem sredstev lahko dosegli. Tu ne gre za administrativni pritisk, ampak za to, kako bi s skupno akcijo dosegli, da bi se dal del sredstev od teh 40%, ki ostajajo podjetju, za skupne nujne potrebne investicije.»

Dotaknil bi se še vprašanja glede usmerjanja mladine v poklice. Posamezni okrajni in občinski biroji za posredovanje dela zadnja leta uspešno izvajajo to akcijo, sindikati pa pri tem bolj ali manj sodelujejo. Tu je premalo političnega poudarka na pravilno usmerjanje mladine v poklice. Letos smo bili priča, da se je mladina odzvala vpisu v strokovne šole, predvsem v srednje strokovne šole, medtem ko so industrijske - zlasti vajeniške ostale brez določenega planiranega števila učencev. V Ljubljani imamo vrsto primerov, da ni bil dosežen plan vpisa. Tu bi bila potrebna širša akcija in pripravevanje.»

»NAŠA ZADRUGA«

V Beogradu je izšla prva številka novega lista »Naša zadruga«. List je namenjen mladim zadrugam v šolah, da jim bo v pomoč pri njihovem prizadevanju. Uvodnik je v prvi številki napisal predsednik Prosvetnega sveta Jugoslavije Rodoljub Colaković. Med drugim pravi:

«Dosedanja praksa šolskih zadrug je po vseh krajih naše države pokazala, da učitelji in učenci s to obliko svobodnih aktivnosti bolj kot kdajkoli prej uredničujejo cilj vzgoje in izobrazbe, posebno pa še tiste težje naloge, ki jih zastarelo učenje posameznih predmetov ni moglo izpolniti. Obstoj zadrug in delo dijakov v njih nujno zahteva spremembo načina proučevanja, zlasti še na tistih področjih, ki pomenijo osnovo za ustvarjalno delo mladine. Otroci se bodo vse bolj zanimali za življenje v komuni in širši družbeni skupnosti ter se bodo navadili stalno iskati poti in sredstva za boljše življenje v komuni in širši družbeni skupnosti ter se bodo navadili stalno iskati poti in sredstva za boljše življenje vseh.»

«Navdušenje, ki ga naši pionirji in mladinci kažejo pri delu v šolski zadrugi dokazuje, da postaja šola zanj privlačnejša in zanimivejša, hkrati pa odkriva učiteljem nove možnosti za ustvarjalno pedagoško delo. ... V tem, ko dela v zadrugi, si pridobi učenec hitreje neke določene sposobnosti. Ni namreč najvažnejše to, da se dijak nauči določeno delovno operacijo, da se usposobi za delo z raznim orodjem in stroji, čeprav tudi tega ne smemo podcenjevati; mnogo važnejše je, da se dijak nauči določeno delovno operacijo, da se usposobi za delo z raznim orodjem in stroji, čes

prav tudi tega ne smemo podcenjevati; mnogo važnejše je, da si z delom v zadrugi, na zemlji, v delavnici, pri urejanju parkov in svoje komune, pridobi določene delovne navade in sposobnosti, ki so neobhodno potrebne vsakemu našemu človeku: točnost, upornost, samoodpoved, potrpežljivost, moč koncentracije, smisel za organizacijo nekega posla, občutek odgovornosti za sprejeto osebo in kolektivno obveznost, human odnos do tovarišev itd.»

«Prav zaradi tega, ker ma šolska zadruga tak večstranski pomen tako pri reformi šole kot v vplivu na svojo okolico, ker s svojimi raznovrstnimi dejavnostmi oblikuje od mladih nog novega državljana, proizvajalca, ker ustvarja nove odnose v šoli in med šolo ter njeno okolico, ker s svojo organizacijo pripravlja otroke, nove generacije za bodoče

Ravnateljstvo osemletke »Zvonimira Runka« je na eni izmed svojih sej že lani sprejelo sklep, naj bi njihovi profesorji in učitelji sodelovali kot opazovalci na seji delavskega sveta v kateri bližnjih tovarn v občini Šiška.

Dne 6. novembra je bila v Litostroju pomembna seja delavskega sveta, ki pomeni v zgodovini te tovarne nekakšno prelomnico zaradi novih proizvodnih načrtov v prihodnjih letih. Nanjo so bili povabljeni tudi prosvetni delavci osemletke »Zvonimira Runka« in so se vabilu odzvali v polnem številu.

Beseda o univerzi

«Osvobajanje študijskih programov balasta historicizmov in enciklopedijske univerzalnosti se je začelo izvajati v večji ali manjši meri po vseh fakultetah. Napredek je dosežen tudi glede humanizacije in uvajanja sodobnejših metod pouka. Se vedno pa zaostajamo iz raznih objektivnih in subjektivnih razlogov pri vključevanju najnovejših dosežkov znanosti v naš konkretni pouk.»

Novi sistem, ki ga oblikujemo je zamišljen tako, da bi dajal in vzgajal kadre različnih strokovnih stopenj in profilov, take pač, kakršne praksa naše socialistične izgradnje najbolj potrebuje...

Nedvomno imamo pogoje, da se tudi naša univerza uvrsti postopoma med najmoderneje in najuglednejše najvišje znanstvene ter vzgojne zavode.

Ožja povezanost naše univerze z najnaprednejšimi tokovi in idejnimi smermi našega celotnega družbenega življenja in prakse bo dvignila ugled naše univerze ne samo zaradi doseženega znanstvenega nivoja, ampak tudi zaradi njenega splošno družbenega vpliva.»

(Iz govora tov. Vlada Krivica, člana Izvršnega komiteja CK ZKS, o priliki velikega zborovanja ob 40-letnici KP in SKOJ pred ljubljansko univerzo 9. novembra 1959, ko so odkrili tudi doprsna kipa tovarišev Borisa Kidriča in Toneta Tomšiča ter spominsko ploščo.)

Vzgoji mladine v domovih več posluha

V zadnjem času precej govorimo o tem, naj bi dijaški domovi bili zares domovi, kjer bi se gojenci počutili kot doma. Dijaški dom naj bi postal za njih drugi družinski dom.

Te želje in zahteve pa niso nove. To so znane stvari, ki jih od časa do časa znova obudimo na tej ali oni konferenci poklicnih ali nepoklicnih ljudi. Stvari se kljub temu niso dosti spremenile. Upravičeno se sprašujemo, kje so vzroki, da vzgojno delo

Okrog 700 risb z najrazličnejšimi motivi varčevanja so poslali šolarji ljubljanskega okraja za razstavo; izbranih je bilo 165 risb, ki jih lahko vidite v dvoranci Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Od teh je bilo 81 risb nagrajenih z denarnimi nagradami. Mestna hranilnica, ki je pripravila razstavo in nagradila najboljše risarje, je zabeležila v zadnjih letih velik porast šolskih hranilnih vlog: od 3885 vlog v letu 1952, na 30.821 vlog v 1959 l. ali od 6.320.000 namoženih dinarjev (1952) na 221.747.000 (1959).

v internatih ni takšno, kot bi moralo biti. Poglavitna činitelja, ki vplivata na domsko delo, sta vzgojno in upravno osebje ter prostori. Najprej se ustavimo pri prvem - pri delu z gojenci v domu.

Danes lahko ugotovimo, da so domovi - pa naj bodo tega ali onega tipa - slabo zasedeni z vzgojnimi kadrom. Ponekod so domovi brez vzgojitelja in mora upravnik opravljati obojno delo. Kjer pa imajo vzgojitelje, so le ti preobremenjeni, saj pride na enega 40 in več gojencev. In spet se vprašamo: zakaj ni vzgojiteljev in zakaj je med prosvetnimi delavci za to vrsto dejavnosti, tako malo zanimanja? Odgovor je jasen in nič kaj nov: slaba stimulacija. Po zakonu je vzgojiteljeva službena obveznost 42 ur tedensko, torej sedem ur na dan. To je obvezno delo. Kaj pa ostalo? Zjutraj je treba vstati pred gojenci, zvečer zopet lahko odideš, ko oni že počivajo. In nedeljska celodnevna dežurstva? Za vse te ure, ki jih nanese (ne upoštevaje nedeljskih celodnevni dežurstev!) najmanj 18 ur tedensko, plus 42 obveznih, prejme vzgojitelj poseben dodatek v razponu od 1000 do 3000 din. Ponekod plačajo nedeljsko dežurstvo posebej, po navadi pa je že v tem vračunano nedeljsko dežurstvo kakor tudi vzgojiteljev čas za jutranje bujenje gojencev in večerno delo. Če k temu dodamo še vzgojiteljevo delo z gojenci v raznih krožkih in če upoštevamo, da pride nanj najmanj 40, a tudi po 60 in celo 80 mladih ljudi - potem se ne smemo čuditi, zakaj ta poklic ni vabljiv. V primerjavi z osnovnošolskim učiteljem je vzgojitelj v domu dosti na slabšem, čeprav ima hrano po režijskih cenah.

Drugi činitelj pa so prostori. Večina dijaških domov je v starih stavbah, v gradovih in samostanih. Ta poslopja niso bila gradjena za take namene in seveda v njih primanjkuje primeren prostorov. Gojenci se morajo utesnjevati v spalnicah - v eni sobi spi tudi po 20 gojencev. Enako ali še slabše je z učilnicami, ki so prenatrpane in za intenzivni študij in delo neprimerne. Takšni domovi so prejšnji podobni kasarnam kot pa dijaškim domovom.

Razumljivo je, da bo vzgojitelj, ki se znajde v takšnem okolju, gledal, da pride čimprej na kako šolo. Kot že omenjeno - te stvari,

ki sem jih le površno nanizal v grobih potezah, so pereče že vsa leta od osvoboditve. Skrajni čas je, da ta dejstva ne samo ugotovljamo in obžalujemo, zakaj niso drugačna, temveč, da začnemo enkrat stvari reševati tako, kot jih je treba: 1. Delo vzgojitelja v domu je treba bolje plačati; vsaka nadura naj bo enakovredna naduri, ki jo ima učitelj v šoli. 2. Začetki je treba zidati dijaške domove; družba mora pokazati za ta vprašanja vzgoje mladine več posluha. 3. Na VPS naj se ustanovi oddelek za vzgojitelje in upravnike domov.

Ko bi se vsaj eden od omenjenih predlogov začel reševati, bi postalo delo v domovih boljše, vprašanje kadra pa ne tako pereče. Ne smemo seveda pozabiti, da je naša družba tudi v tem pogledu že precej storila; bili so zgrajeni tudi novi domovi - vse pa je zdaleč premalo. Kakor so uspešno rešili vprašanje enorazrednic, ki so bile slabo zasledene, tako je potrebno tudi vzgojiteljem določiti primerne dohodke oziroma jih izenačiti z ostalimi prosvetnimi delavci.

Se vedno najdemo zmotno mišljenje, da je vzgojiteljsko delo pač lahko. Toda: koliko tihega, zagrnjenega dela vložijo vzgojitelji za tega ali onega dijakca, koliko mladih ljudi je rešil popolnega telesnega in psihičnega propada. Statistični podatki nam dokazujejo, da je šolski uspeh dijakov, ki žive v domovih, še vedno boljši od ostalih.

Perspektiva nam kaže, da se bo naša industrija še bolj razmahnila; s tem v zvezi bodo nujno potrebni domovi. Za domove pa bo potrebno imeti vzgojitelje, ljudi, ki bodo delali z jutrišnjimi upravitelji. Če bomo sketlični in ozki v pogledu dela naših vzgojiteljev, če bomo njihovo delo podcenjevali, bomo imeli vsako leto manj vzgojiteljev in domovi bodo prepuščeni le prehodnim gostiteljem. Naš cilj pa mora biti, da imamo v takih ustanovah ljudi, ki bodo stalno in več let delali z mladino, enako kot tisti učitelji, ki se usidra v nekem kraju za vrsto let.

Sindikati prosvetnih delavcev bi se zaradi tega moral boriti tudi za enakopravnost vzgojiteljev v vzgojnih domovih. Preiti je treba od ugotavljanja k uredničenju pozitivnih dejstev, tako da se tudi to vprašanje v sklopu našega celotnega šolstva enkrat zadovoljivo reši.

Vladislav Rozman

S seje Sveta za šolstvo LRS

Industrijski center Slovenije Maribor si v zadnjem času močno prizadeva, da bi si po možnosti kolikor mogoče potrebnega strokovnega kadra vzgojil sam. Tako je pred kratkim dobil Višjo komercialno šolo; Svet za šolstvo LRS pa je na seji 5. novembra sprejel še osnutek zakona o ustanovitvi Višje tehnične šole v Mariboru.

Zanimivo je, da je pobuda za ustanovitev te šole prišla od strani podjetij, ki vedno bolj čutijo potrebo po strokovnjakih višje stopnje. Zdrženje inženirjev in tehnikov v Mariboru je prvotno razpravljalo o možnosti izpopolnjevanja tistih mojstrov in kvalificiranih delavcev, ki so končali le industrijsko šolo, a so v podjetjih na vodilnih mestih pogonov, v okviru šolanja odraslih: premajhna teoretična razglednost ima namreč za posledico konservativno vztrajanje pri starem načinu proizvodnje. V zadnjem času pa je vedno bolj živa zahteva po ustanovitvi Višje tehnične šole od strani proizvodnje same kakor tudi mojstrov in kvalificiranih delavcev, ki čutijo potrebo po temeljiti višji tehnični izobrazbi.

Proti nekaterim tendencam, ki se so tu in tam pojavile, češ da je treba dati možnost neovirane vpisa na to šolo tudi vsem absolventom gimnazij, je Svet zavzel pravilno stališče, da se da prednost vpisu v prvi vrsti ljudem iz proizvodnje. Tako je bilo tudi mnenje Sindikata. Svet je predložil osnutek zakona o Tehniški visoki šoli s sprejemnimi v tem smislu potrdila. Pripravljeni so tudi odbori, naj v predložitvi in učnem načrtu zagotovijo organizirano prakso za tiste slušatelje, ki bodo prišli iz raznih srednjih šol.

Ljudska skupščina LRS bo osnutek zakona o ustanovitvi Višje tehnične šole v Mariboru obravnavala še v mesecu novembru, tako da bo šola začela delati v letnem semestru 1959/60.

Izboljšati stanje v dijaških domovih

Vzporedno z akcijo v zveznem merilu za materialno pomoč šolam se pripravljata tudi podobna akcija za izboljšanje stanja v naših dijaških domovih. Znano je, da standard življenja v teh domovih stalno pada; vzrok na ne bi smelo veljati za te ustanove! Domovi si pač pomagajo s povpraševanjem oskrbine. To pa ima spet za posledico neprijetno dejstvo, da se izkrija vloga domov, saj se v njih lahko zbirajo le otroci tistih staršev, ki visoko oskrbino zmorejo, otroci revnejših se pa potikajo kjerkoli v znanju.

Tudi prehrana v domovih ne ustreza; previšok odstotek gre za režijske stroške. Marsikaj bi si uprave domov lahko izboljšale s pomočjo delovne vzgoje vajencev.

Sekretariat Sveta za šolstvo bo poslal okrajem in občinam priporočilo, naj se pristojni organi resneje ukvarjajo s problematiko dijaških domov.

V tekstu pa je - kot že omenjeno - zvezna akcija; posebna komisija zbira gradivo o stanju v domovih, da bo potem možno ukrepati dalje.

Deško vzgajališče v Gornjem Logatcu

Premagovanje vseh teh ovir pa povzroči pri posameznikih različne reakcije. Večina varovancev je prinesla že s seboj razne razvade in anarhične težnje, s katerimi skušajo vse organizirano delo omalovaževati. Praksa pa je pokazala, da v procesu prevzgoje izstopajo razne kategorije gojenecv glede na njihovo prilagajanje normalnim zahtevam.

NAMESTO KAZNI - PREPRICEVANJE

Disciplininski ukrepi, ki so veljavni v današnjem šolstvu in v vajenski šoli Vzgojališča nimajo posebnega efekta. Izključitev gojenca iz šole, kot najstrožji disciplininski ukrep, bi v njihovih razmerah pomenila samo zadovoljitev učencem težnjam in ugoditev lagodnejšemu bivanju v zavodu. Namesto raznih stopenj kaznovanja je praksa pokazala boljše metodo, ki sloni predvsem na znanem principu prepričevanja in preprečevanja. Vendar tudi ta metoda ne bi bila dovolj uspešna, če ne bi že ob prvih pojavih odstopanja od

(Nadaljevanje in konec)

s tem tudi vzbujajo zanimanje do predmetov in šole kot celote. Učila in razna sodobna sredstva omogočajo maksimalno izkoriščanje učne ure. Vendar tudi teh zaenkrat nimajo dovolj za vse predmete. Šola sicer poseduje določeno število ponazoril, nekatera so pripravili tudi doma, vendar je z ozirom za široko dejavnost šole še velika potreba in tudi ena izmed nalog šole, da si čimprej nabavi ustrežna in sodobna učila.

Pomanjkanje dobrih strokovnih učbenikov hromi kvaliteto in ažurnost pouka. Šola je uspelo nabaviti vrsto aparatov, ki v znatni meri nadomeščajo omejenjane vrzeli (ozkotračni filmski projektor, diaporojektor, episkop, magnetofon, radio, mikroskop itd.).

V šoli poučujejo učitelji, učitelji praktičnega pouka in honorarni predavatelji. Sistematičcija mest za vzgojno in učno oseboje splošnih predmetov predvideva specializirane ortopedagoge. Zaradi vsehsplošnega pomanjkanja tega kadra je omogočen vsem učiteljem, ki delajo v podobnih ustanovah, izredni študij na Višji pedagoški šoli v Ljubljani. V zadostitev uspešnega izpolnjevanja nalog šole in za čim kvalitetnejši pouk pa potrebujejo tak strokovni kader, ki bi bil poleg osnovne ortopedagoge izobrazbe specializiran še za razne predmetne skupine.

Praktični pouk na šoli so do nedavna vršili mojstri. Tudi tem je bila dana možnost, da so dosegli potrebno kvalifikacijo učitelja praktičnega pouka.

Vzgojališču in šoli so priključene sledeče učne delavnice:

Krojaška, čevljarska, kovaška, pleskarska, mizarska in ključavničarska.

Kovaška, pleskarska in mizarska delavnica so bile osnovane iz nujne potrebe, ker se gojenci bolj zanimajo za sodobnejše tehnične dejavnosti v katerih

je več dinamike, zanimivosti in več možnosti priti bolj v stik s svetom.

Letošnja razstava vajenskih izdelkov je pokazala lep napredek vseh delavnic, posebno pozornost pa so vzbudili razstavljeni predmeti mizarske in kovaške delavnice. Vajenci so izdelali rezkalni stroj v vrednosti 900.000 din.

Uprava zavoda, učni in vzgojni kader si prizadeva na vse načine kako bi uredili nujne zahteve, katere so nakazali mojstri in učitelji praktičnega pouka vseh delavnic. To so:

1. zmanjšati razliko predizobrazbe vajencev,
2. odpraviti pomanjkanje strovin in materiala za delavnice,
3. uvedbo nedeljenega učnega časa,
4. boljše nagrajevanje vajencev po njih storilnosti,
5. opremiti z boljšimi oblekami vajence in z inventarjem učne delavnice,
6. raširitve vseh delavnic, razen mizarske,
7. ključavničarsko delavnico razširiti po oddelkih: strojno delavnico, kovačijo in varilnico,
8. nabaviti nekatere nujne moderne stroje, posebno v ključavničarski delavnici,
9. omogočiti čimveč ekskurzij in ogledov drugih delavnic,
10. nujno dobiti več vzgojiteljev in učiteljev praktičnega pouka.

Kljub vsem težavam, katere so našteje, šola vseeno ugotavlja od leta do leta bolj zadovoljive uspehe. Vsako leto imajo lepo število absolventov, ki so po znanju in strokovni sposobnosti popolnoma enakovredni absolventom drugih normalnih vajenskih šol. Pomočniški izpit opravljajo pred izpitno komisijo okrajne obrtne zbornice. Uspešno opravljeni pomočniški izpiti potrjujejo, da morajo ves čas šolanja dosledno izvajati program vzgojnega in izobraževalnega smotra in vztrajno zahtevati od učencev, da svoje sile usmerjajo zahtevam šole in socialistične družbe.

Drago Vončina

Nov vajenski dom v Novem mestu

Pereče vprašanje v našem šolstvu, tudi pri nas na Dolenjskem, je vsekakor nastanitev vajenskih šol, ki v večini primerov gostujejo v osnovnih šolah in nekatere celo v neprimernih prostorih (gostilna - Sevnica). Tako so se vsa ta leta po vojni potikali vajenci tudi v Novem mestu, kjer pa je problem še celo pereč, ker je toliko različnih šol.

Prvi del teh načrtov je letos izvršen. Ob Ulici talcev je zrasla mogočna šolska stavba, ki so jo odprli za letošnji občinski praznik Novega mesta - 29. oktobra in v počastitev letošnjega slavlja Partije ter SKOJ. Stavba je res udobno urejena: v kleti je troje prostorov, kjer bodo delavnice za praktični pouk, v pritličju in prvem nadstropju pa je šest velikih in svetlih učilnic. Vse je veliko, svetlo. Žal, da ni bilo mogoče dobiti več prostora za kabinete, za dnevno sobo mladine, za šolo kuhinjo, telovadnico, pa nam

zato obljublajo, da bo vse to prišlo v tretji plan, za internatom, ki se bo začel graditi spomladini na Drski pri Novem mestu.

Ti prostori pa bodo kaj kmalu premajhni. Sedaj je že 320 mladine raznih strok - ker bo treba na šoli odpreti še brivsko-frizerki, vodovodni, elektroinstalaterski oddelek in še razne tečajne za izpopolnitev obrtne strokovne izobrazbe pomočnikov ter mojstrov.

V lepi avli je bila odkrita spominska plošča vsem vajencem in mojstrom, ki so hodili v vajensko šolo v Novem mestu in so v NOB dali svojo življenja.

Nova šola je dala v drugem nadstropju prostore Okrajnemu zavodu za izobraževanje odraslih, ki ima poleg upravnega prostora še večjo predavalnico in učilnico, hkrati pa bo na razpolago tudi kulturnim in javnim delavcem Novega mesta, da se bodo lahko tu zbirali.

Marjan Tratar

Novi učni načrt za zgodovino v osnovni šoli vključeno do šestega razreda je letos uveljavljen. Ne bi bilo odveč še malo prediskutirati, ali je metodološko pravilno vsa zgodovinska snov razporejena, ali ni morda peti razred preveč razbremenjen in bi kazalo, zaposliti ga z zelo skrajšano snovjo do konca sužnjelastniške dobe, da bi bil šesti razred manj uprehan pri zgodovinskih urah, pa sedmi in prihodnjem letu tudi? In problem osmega razreda oziroma nujne priprave učbenika za ta razred glede na temeljite spremembe programa v tem razredu in veliko nove snovi. Se ocela vrsta vprašanj se tu javlja, na katero je mogoče še prezgodaj zahtevati odgovor, ker je dejansko ves osnovnošolski načrt šele v preizkušnji, poglavito na eksperimentalnih šolah, in korekcije vseh načrtov niso izključene.

Toda v letošnjem šolskem letu imamo pred seboj konkretno nalogo, izvajati pouk zgodovine po predpisanem načrtu z možnimi korekcijami v smislu zoževanja ali razširjanja snovi, kakor se pač praksa pokaže. Med drugimi predmeti je sedaj zgodovina na najtežji preizkušnji. Tu je namreč snov nekdanjih štirih letnikov nižje gimnazije strnjena v dve leti in pol. Pri tem go se razblinili celo najbolj ostri mejniki med starim, srednjim in novim vekom ter ima n. pr. šesti razred opraviti s celotnim obdobjem do francoske buržoasne revolucije, se pravi s praskupnostjo, sužnjelastniškim, fevdalnim in zgodnje-kapitalističnim redom. Kako naj vse to predavatelj,

Zgodovina v 6. razredu

zlasti mlajši in manj izkušen, spravi v tir, če sam učni načrt ne določa vsaj okvirnih časovnih terminov za posamezna obdobja, če že ne podrobno po urah, kakor je bilo nekoč v starem učnem načrtu? Razen tega za ta predmet ni učne knjige in bo odpadlo veliko časa za zapisovanje snovi v tej ali oni obliki. Upravičeno pričakujemo v letošnjem letu precej zadrege pri predavateljih, negotovo in zelo površno znanje pri dijakih, verjetno množično zamudno ob koncu šolskega leta, kar bo sililo predavatelje, da v naglicu predelajo preostalo snov ali da jo pustijo za sedmi razred, da bi tam z njo na hitro opravili.

Spadam v kategorijo izkušenih predavateljev. Kljub temu sem že dva meseca v precejšnji zadregi pri zgodovini v šestem razredu. Kako razporediti učno snov v podrobno načrtu, koliko gradiva vzeti, koliko ur se lahko rezervira za slike, diafilme, obiske muzeja itd?

Ni šlo drugače, kot pričeti z računico. Če imamo okoli 36 celih tednov pouka oziroma 72 ur, od katerih odštejemo nekaj zgoraj omenjenih ur pa še športne dneve, izlete, proslave itd., bi ostalo za razlago in utrjevanje snovi v učilnici okrog 60 ur. Odštejemo od tega tretjino samo za izpraševanje in ponavljanje, ostane za metodično obravnavo snovi le okoli 40 ur v celem letu. Toda od 45 minut vsake ure moramo odšteti še 10 do 15 minut

na pisanje povzetka, seveda v telegrafskem stilu. In kaj se da v preostalih tridesetih minutah predelati? Če bi se razlaga zavlekla, moramo odtrgati tistih 15 minut za povzetek od ure, določene za ponavljanje in utrjevanje. Torej ostanemo v isti časovni stiski. Tako smo prišli predavatelj v šestem razredu v položaj nekega kalifa, ki so mu nekoč njegovi znanstveniki pripeljali nekaj voz knjig, da bi se seznanil z zgodovino sveta, on pa je večkrat zahteval krajšo in še krajšo snov ter se je končno zadovoljil z ustnim sporočilom namodrejšega; da je cela zgodovina pravezprav v tem, da so se ljudje porajali, živeli in umirali...

Ker bi bilo v tej obliki res nekoliko prekratko, moramo iti po učnem načrtu. Ker pa bo potrebovala marsikatero ura nekaj več kot eno učno uro časa, ne smemo preko števila 40 učnih tem. Katere teme naj obdelamo in v kakšnem obsegu - to sta izhodnišči vprašanji pri izdelavi učnega načrta. Želim kolegom-zgodovinarjem pri tem nekoliko pomagati in predlagam seznam tem. Pri tem dajem po mojem maksimalno količino snovi za primer, če si predavatelj na nekaterih šolah, kakor jaz na naši, pomagajo z natipkanimi in razmnoženimi teksti ali na podoben način. Sicer bi okvir te snovi veljal tudi za pisca bodočega učbenika.

September: 1. Doba praskupnosti, kamena doba, 2. Uporaba

SKOZI METOHIJO ČRNO GORO IN DALMACIJO

Ob koncu preteklega šolskega leta je strokovni aktiv učiteljev in profesorjev srbohrvatskega jezika priredil 12-dnevno ekskurzijo v Metohijo, Črno goro in Dalmacijo z namenom, da si njegovi člani seznanijo z njihovim kulturno-zgodovinsko preteklostjo, kot tudi z današnjo, novo stvarnostjo.

13 članov aktiva z vodjem tovarišem Danilom Lekićem je dne

ci, ki so nas spremljali pri vseh naših ogledih pečkih znamenitosti. Se isti dan smo si ogledali starodavno Pečko patriarhijo središče srbskih arhiepiskopov in patriarhov ter žarišče kulturnega in duhovnega življenja srednjeveške Srbije. Drugi dan zjutraj smo ob navzočnosti predstavnikov ljudske oblasti ter množičnih organizacij Peči položili venec pred spomenikom nar-

sko panoramo ter Njegoševa rojstna hiša v Njeguših.

29. VI. zjutraj smo se poslovili od zgodovinskega Cetinja in njegovih prosvetnih delavcev ter se s kamnitih podolovčnih teras spustili po serpentinah v Budvo, odkoder smo nadaljevali potovanje s parnikom v Ulcinj in Bar. V Baru smo navezali stik s prosvetnimi delavci ter v njihovi družbi obiskali starodavno barsko trdnjavo. Po ogledu mesta smo se odpravili z avtobusom skozi Crnogorsko Primorje in Boko Kotorsko. Sutomore, Petrovac, Sv. Stefan, Miločer, Budva, Kotor, Perast in Risanj so nepozabne ne le za nas Jugoslavoce, temveč tudi za številne tuje turisti... V Kotoru nismo pozabili na znamenito nekdanje Teutine prestolnice z dragocenim mozaikom boga Hypnosa. Skozi Verige, najožji del Boke Kotorske, smo se prebili do Hercegovega, odtod pa do Dubrovnika, kamor smo prispeli kot nalašč ravno na otvoritev X. festivala dubrovnških poletnih prireditev, ki smo se jih drugi večer z veseljem udeležili. Žal sta bila dva dneva bivanja tu prekratka, da bi si mogli v celoti ogledati zgodovinsko in kulturno bogastvo starodavnega Dubrovnika. Pobljize smo obćudovali le Kneži dvorec, dominikanske cerkev z grobom Dinka Ranjine in dubrovnško trdnjavo. Kmalu smo se poslovili od Guduličevega mesta ter z našim najlepšim parnikom "Jugoslavija" odpluli proti Reki z vtisi, ki so presežali fantazijo.

Nada Carevska

Skupina slovenskih prosvetnih delavcev pri spomeniku narodnih herojev Kosmeta v Peči

24. VI. zjutraj odpotovalo iz Ljubljane proti Beogradu, odkoder smo po kratki prekinitvi vožnje nadaljevali potovanje proti Peči. V Peči so nas toplo sprejeli tamkajšnji prosvetni delav-

rodnih herojev Kosmeta: Bore Vukmirovića, Ramiza Sadika in Miladina Popovića. Tov. Danilo Lekić je kot prijatelj in sodelavec padlega heroja Miladina Popovića počastil njihov spomin s kratkim govorom, v katerem je s pretresljivo toploto in prizadetostjo obnovil zgodovino NOB Metohije in revolucionarno pot njenih najboljših sinov, padlih za svobodo svojega ljudstva. Nato smo si ogledali Visoke Dečane, zadrubino srbskega vladarja Stevana Visokega Dečanskega, slovečo po nenavadno bogati arhitekturi in zgodovini.

Po dvodnevni zadržki v Peči smo 27. VI. zjutraj z avtobusom nadaljevali pot skozi divje-romantično Rugovsko klisuro čez Cakov in Črno goro. Skozi Murino, Andrijevo, Mateševo, Lijevo Rijeko in Bioče smo se v dežju prebili do Titograda. Tu smo položili venec na grobnico narodnih herojev Črne gore ter nadaljevali pot skozi Rijeko Crnojevičev, do Cetinja. Globoko pod seboj smo zagledali Obod, nekdanjo prestolnico Crnojevičev, kjer je bila prva južnoslovenska in obenem prva državna tiskarna na svetu. Prvo ohranjeno knjigo te tiskarne iz leta 1493 smo videli v Državnem muzeju na Cetinju, kjer smo med drugimi znamenitostmi obiskali tudi Njegošev dvorec - Biljardo, etnografski muzej, muzej NOB, cetinjski samostan in nenavaden relief iz I. svetovne vojne. Se isti dan smo priredili izlet z avtobusom na Lovćen. Za vedno se nam je vtislila v spomin Njegoševa kapela z veličastno lovcen-

Sporočilo

delegatom za kongres Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije

Z odločbo Generalne direkcije Jugoslovenskih železnic št. 25-144/59 je udeležencem kongresa Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev Jugoslavije, ki bo v Beogradu od 10. do 12. decembra 1959, odobren popust 25% od redne vozne cene na železnici.

Popust velja za vse vlake in razezede z vseh postaj na ozemlju FLRJ do Beograda in nazaj, in sicer za odhod od 7. do 12. decembra in za povratek od 15. do vključno 15. decembra 1959.

Udeleženci kongresa naj na odhodni železniški postaji kupijo obrazec K-13, izpolnijo in podpisše pa naj tudi vozno karto po redni vozni ceni do Beograda.

Za povratno potovanje bodo delegati kupili vozno karto v znesku polovice vozne cene na podlagi obrazca K-13, katerega mora potrditi prirediteljni odbor kongresa; shraniti morajo pa tudi vozne karte od prihoda ter vse na zahtevo pokazati kontrolnemu osebju na železnici.

Obrazec K-13 je treba pred povratkom dati žigovati na beograjski železniški postaji.

Teh navodil se je treba držati.

Centralni odbor

ANKA JEREB

5. novembra nas je za vedno zapustila učiteljica Anka Jereb, ki je poučevala na Vajenski šoli raznih strok v Ljubljani.

Z učiteljevanjem je pričela leta 1921 v Dobropolju, nato je poučevala v Trebelnem, Trzinu ter Rajhenburgu. Okupacijsko dobo je preživela v Ljubljani, v večnem strahu za svojo družino. V letih 1945 do 1947 je vzgajala mladino v Letušu, kakor je v septembru istega leta prevzela težko, a hvaležno delo na splošni strokovni šoli, ki je bila takrat v Mostah.

Na sedanji Vajenski šoli raznih strok je poučevala 12 let, vzhodno svoje smrti. Bila je vzgledna prosvetna delavka, ki je vzgajala delavsko mladino z veliko toplino, ljubeznijo in pravico.

Zaorala je ledino našemu strokovnemu šolstvu; vedno je bila

preparirana pomagati s svojimi bogatimi izkušnjami. Bila je učiteljica naprednega mišljenja, socialističnega gledanja, kar je čutila v polni meri predvsem mladina, ki je z njo delala in živela.

Na poslednji poti smo jo pospremili številni znanci, prijatelji in njeni sedanjí in bivši učenci. Od nje se je poslovil ravnatelj šole, predstavnik sindikalne podružnice in učenka. Pevci so zapeli žalostinke. Če bi mogli združiti izrečene poslovilne besede v celoto, je iz njih izžarevala velika ljubezen in spoštovanje do Anke, ki je vse svoje življenjsko delo usmerjala v dobro drugemu in je na sebe kar pozabljala. V zbornico je vedno prinašala sonce, veselje in mnogo dobre volje, kar nam je bilo vedno v vzpodbudo. Imela je velik ugled, bila je osebnost, ki so jo vsi cenili in spoštovali. Rada je poučevala in se je zelo težko poslovila od mladine upajoč, da bo se prišla med njo.

Bila je tudi članica šolskega odbora, kjer je s svojimi nasveti in predlogi mnogo pripomogla k dvigiu uspehov na šoli in izven nje.

A. Krasovski

A. Z.

Direktorji in upravitelji šol!

»NAUČNA KNJIGA« v Beogradu razpolaga z zidnimi zgodovinskimi zemljevidi

razmerje 1 : 750.000 — v latinici

Avtorji so:

M. Rajčić, A. Lazić, S. Vujadinović

JUGOSLOVANSKO OZEMLJE V DOBI RIMLJANOV
 JUGOSLOVANSKO OZEMLJE OD XII.—XIV. STOL.
 JUGOSLOVANSKO OZEMLJE V DRUGI POLOVICI
 XIV. STOLETJA
 JUGOSLOVANSKO OZEMLJE V XIV. STOLETJU
 JUGOSLOVANSKO OZEMLJE V XV. STOLETJU
 JUGOSLOVANSKO OZEMLJE V XIX. IN V ZACETKU XX. STOLETJA

Cena vsakega zemljevida je 2100 din.

O potrebi takšnega učila za uspešno poučevanje predmeta nacionalne zgodovine vas gotovo lahko prepriča predavatelj zgodovine na vaši šoli.

Zemljevide naročite na naslov:

»NAUČNA KNJIGA«, BEOGRAD
 Gračanička 14 — Pošt. f. 690

Občni zbor v Radljah ob Dravi

Učitelji in predmetni učitelji radeljske občine so se zbrali zadnje dni oktobra na svojem rednem letnem občnem zboru. Razen predstavnikov občinskega ljudskega odbora se je zbrala udeležila še članica OSS Maribor tov. Alfonz Fekonja.

Poročilo predsednika, ki ga je prebrala tajnica tovarišica Jelka Kus iz Radelj, je navajalo, da delo društva v preteklem letu ni bilo preveč plodno. Vzroke je pripisala razravnosti terena, pasivnosti članov in morda še čemu, kot je n. pr. nezaposlenost kadra; večina nas počuje celodnevno in večji del članstva živi v nepovolnih stanovanjskih razmerah. Tudi povezanost z ostalimi sindikalnimi organizacijami je bila slaba, medtem ko smo z občinskimi ljudskimi odbori imeli lepe odnose in so bile vse naše prošnje — po možnosti — ugodno rešene.

Društvo šteje 84 članov (19 moških in 65 žensk). V občini primanjkuje ena tretjina učnega kadra. Če ne bo stanovanjski problem kmalu rešen, bo nevarnost za beg v druge poklice še večja. Nekateri naši prosvetni delavci stanujejo pri privatnikih in morajo za stanovanje delati uslug.

Obnavljajmo smo teme za študij, gmotno vprašanje članstva in premevanje društva. Društvo bi naj še nadalje obstajalo v dosegljivem obsegu in imelo sedež v Radljah, le za študij bi naj bil na terenu trije centri, upoštevajoč težavne krajevne pogoje, sicer pa bo strokovni študij urejen tako, da se bodo večkrat sestajali razredni listi razredov, posebno še četrtih in petih ter izmenjavali svoje izkušnje.

Na občnem zboru smo sprejeli sklepe: 1. vztrajamo, da ostanemo razpisni službenih mest v dosegljivi obliki; 2. razlika v honorarju za nadure za enako opravljeno delo se naj opravi, težja mesta naj bodo bolje nagrajena, naravnost denjate naj ostanejo; 3. z novimi procentualnim načinom ocenjevanja prosvetnih delavcev se ne moremo strinjati, ker se nam zde vmesne ocene, kot je to bilo nekoč, nujne; 4. v Portorožu bi opremili dom prosvetnih delavcev ter prispevali v ta namen 10% od odvedene članarine in najmanj 5% od sredstev, s katerimi razpolaga Občinski sindikalni svet; 5. ohraniti tradicijo skupnih izletov; 6. našega občinskega odbora je, pridobivati nove člane za ZJK. Vilma Kogelnik

PRAVNI NASVETI

S. E.:
 Vprašanje: Dovršiti ste 8 semestrov filozofske fakultete — germanistike in ste opravili B diplomski izpit iz nemškega jezika ter izpit iz obče pedagogike in metodike pouka tujih jezikov. Za drugo leto poučujete angleščino v višjih razredih popolne osnovne šole kot honorarni učitelj. Želite vedeti, če je mogoče, da se vam prizna B diploma ali pa vsaj izpit iz pedagogike in metodike in končno, če ste lahko redno nastavljeni v nazivu predmetnega učitelja s priznano izobrazbo VPS.
 Odgovor: Vprašanje, ki ste nam ga postavili, ni pravno vprašanje. Po informacijah, ki smo jih dobili na merodajnem mestu, pa vam lahko sporočimo, da izpiti, ki ste jih doslej položili na filozofski fakulteti, ne zaostajajo, da bi vam bila priznana višja strokovna izobrazba, kakor diplomiranim absolventom VPS. Kolikor nam je znano, je res nekaterim vam enakim absolventom filozofske fakultete menda ob preobredvah v letu 1952 bila tako izobrazba priznana kot absolventov VPS, toda višja strokovna izobrazba, kasneje pa ne več. To iz razloga, ker so nam potrebni visokokvalificirani kadri. Vi pa ste na najboljši poti do diplome na fakulteti. Svetujemo vam, da se potrudite in diplomirate na fakulteti, medtem pa se lahko redno zaposlite na šoli kot učiteljica s srednjo strokovno izobrazbo. To bi vam pomagalo samo v tem, kar se vam prizna za honorarno zaposlitve ne bo vsteval v čas za napredovanje.

M. -B.:
 Vprašanje: Profesorica in učiteljica sta nameščeni v kraju, kjer imata pravico do brezplačnega stanovanja. Za opremljeno sobo s lastno posteljnino plačujeta ena 1000 din, druga pa 700 din. Kljub temu jima občina plačuje za stanovanje mesečno le po 250 din, češ da ni dolžna plačevati opremljene sobe. Ali je to pravi?
 Odgovor: Zakon o javnih uslužbenih določa, da ima učno in vzgojno osebo, ki dela na šolah oziroma vzgojnih zavodih v vaseh, pravico do brezplačnega stanovanja in kuriva. Natančneje določbe o pravici do brezplačnega stanovanja in kuriva bi moral izdati Republiški izvršni svet, ki pa teh določb do danes še ni izdal. Kljub temu smo mnenja, da je občina dolžna plačevati vama polno najemnino za opremljeno sobo, ne pa samo delno najemnino za neopremljeno sobo, saj tudi uredba o pravici učiteljev, vzgojiteljev in profesorjev do brezplačnega stanovanja in kuriva določa, da mora občinski ljudski odbor tem osebam preskrbeti brezplačno stanovanje in da najemnina za takle stanovanje gre v breme krajevnega ljudskega odbora. Nikjer pa ni rečeno, da bi učitelji imeli pravico do brezplačnega stanovanja ali sebe samo v primeru, če je to neopremljeno.

P. I.:
 Osnovna šola.
 Vprašanje: Poučujete predmetno v 6. in 7. razredu osnovne šole, ki ima 7 odelkov, in ste obenem upravitelj. Koliko časnih ur znaša Vaša učna obveznost?
 Odgovor: Po izvedeni reformi šolstva je odlok o delovni obveznosti v prosvetno-znanstveni službi v šolah in drugih vzgojnih zavodih (Uradni list RS št. 6/1956) zastarel, vendar do danes pristojni Svet za šolstvo LRS navedenega odloka še ni nadomestil z novim, zato je po našem mnenju treba ta odlok smiselno uporabljati v novo nastali situaciji in to tako dolgo, dokler ne bo novega odloka ali nova odločbe.
 Pa našemu mnenju gre pri Vas za višje razrede osnovnih šol, za katere velja učna obveznost 5 učenih ur na teden. Ker pa ima Vaša šola 7 odelkov in ste na šoli upravitelj, je Vaša učna obveznost znajša za 6 ur na teden.
 Vprašanje: Poučevati sta začeli v letu 1955, med vojno ste bili v zaporu in NOV, v oktobru 1945 sta bili nameščeni kot učitelj na osnovni šoli v P. tri dni kasneje pa je bila tozadavna odločba razveljavljena in ste bili dodeljeni v službo gospodarstvu ter ste se v prosvetno službo vrnili šele l. 1952. Zanima Vas, če se vam lahko šteje za napredovanje čas, ki ste ga prebili v gospodarskih organizacijah?
 Odgovor: Po vsebini Vašega dopisa smo mnenja, da pride pri Vas v poštev čl. 268 Zakona o javnih uslužbenih, ki pravi, da se uslužbenec, ki opravlja v prosvetnih zavodih prosvetno delo, priznava službena leta za napredovanje tudi čas, ki so ga po službeni potrebi prebili na drugem delu. Mislimo da ni nikake ovire, da bi se vama ta leta ne štela v službena leta za napredovanje.

Ce je odločba pravilna, bo lahko napredovala v naslednji višji plačilni razred l. nov. 1951. Čas njene honorarne zaposlitve pa se ne upošteva, ker to ni bilo redno uslužbenko razmerje.

POJASNILNO
 V vašem časopisu št. 14 z dne 22. septembra 1959 je bil pod rubriko »pravni nasveti na vprašanje:« All imate tudi čez počitnice pravico na stalni mesečni dodatek za razredništvo objavljene odgovor, s katerim se ne strinjamo, ker zaradi svoje dvoumnosti povzroča zmedenost tako v vrstah učnega in vzgojnega osebja, kakor pri ljudskih odborih, ki imajo šole in druge vzgojne zavode na svojih proračunih.

Pravilen odgovor na navedeno vprašanje bi bil:

Med šolskimi počitnicami nimajo pravice na stalni mesečni dodatek za razredništvo. Po 20. točki odloka o honorarni službi, o delovni obveznosti in o nagrajevanju za nadurno delo v prosvetno-znanstveni službi v šolah in drugih vzgojnih zavodih (Uradni list LRS, št. 6-15/56), se razredništvo na vseh šolah in posebnih vzgojnih zavodih šteje za eno učno uro. Razrednik ima znajšno delovno obveznost za eno učno uro. V kolikor poučuje več ur, kakor mu določa znajšana učna delovna obveznost, ima te ure plačane kot nadure. Nemore biti torej govora o nekem stalnem dodatku oziroma plačilu nadur za razredništvo v času šolskega leta, ko ni pouka.

Načelnik oddelka za šolsko-upravne zadeve pri Svetu za šolstvo LRS
 VLADO RAPE

Na podlagi uredbe o potrjevanju šolskih učbenikov in priročnikov (Uradni list št. 18-85/58) in na predlog komisije za učbenike in priročnike pri Svetu za šolstvo LRS sekretariat Sveta za šolstvo LRS

razpisuje tele

učbenike:

1. Epidemiologija za šole sanitarnih tehnikov, medicinskih sester i. dr., obseg okoli 200 str.
2. Higijena za srednje in višje medicinske šole; obseg okoli 400 str.
3. Kirurške bolezni z nego kirurškega bolnika za šole za medicinske sestre; obseg okoli 250 str.
4. Angleška vadnica za 6. razred osnovnih šol,

Razpisani učbeniki morajo ustrezati glede snovi same, njene razporeditve in obsega predpisanim učnim načrtom. Pisici, ki se bodo udeležili natečaja, morajo najkasneje do 1. decembra t. l. sporočiti komisiji za učbenike in priročnike pri Svetu za šolstvo LRS svojo udeležbo.

Rokopise razpisanih učbenikov pod št. 1., 2. in 3. je treba predložiti v treh tipkanih izvodih do konca marca 1960; rokopiši pod št. 4. pa do konca aprila 1960.

Za vsak razpisani učbenik pod št. 1.—3. razpisuje sekretariat Sveta za šolstvo po 3 nagrade v zneskih 100.000, 75.000 in 50.000 din; za učbenik pod št. 4. pa tri nagrade v zneskih 150.000, 75.000 in 50.000 din.

Poleg nagrade prejme pisec tistega učbenika, ki bo potrjen za natis, tudi avtorski honorar.

Sekretariat Sveta za šolstvo LRS bo na predlog komisije za učbenike in priročnike določil, kateri rokopiši se nagrade in s katero izmed razpisanih nagrad.

Nagrado za razpisani učbenik lahko podeli sekretariat Sveta za šolstvo LRS tudi za rokopiš učbenika, ki ga sicer ne bo odobril za natis.

Sekretariat Sveta za šolstvo LRS

OBČNI ZBOR V LJUTOMERU

Na letošnjem občnem zboru v Ljutomeru so se združili člani DUP s člani ostalih sindikatov prosvetnih delavcev v novi sindikat »Prosvetnih in znanstvenih delavcev občine Ljutomer«.

Poročilo predsednika tov. Belca Janka je zajelo delo bivšega DUP; bilo je kritično, objektivno ter podčrtano z mnogimi podatki, ki govore o konkretnem delu našega članstva. Sklepe lanskega občnega zbora je društvo v celoti izvedlo pa zaslugi upravnega odbora in posebej še po zaslugi predsednika tov. Belca.

Naše članstvo je preštudiralo skupno z organizacijami ZKS šest tem, ki jih je predvidel občinski komite ZK. Članstvo se je udeležilo še sledečih predavanj v okviru DUP:

Bogo Verdev: zunanje-politični pregled.
 Gustav Silih: učiteljeva vloga v naši reformirani šoli.
 Sadi: šolski vrstovi in šolske zadruge.
 Mavricij Zgonik: podajanje zgodovine in reformirani šoli.
 Pirher Aleksander in Truden Tone: kmetijstvo v FLRJ in socialistična preobrazba vasi s posebnim poudarkom na kooperaciji.
 dr. J. Potrč: družbeno-ekonomski in politični odnosi v socialističnem svetu.
 Lah Avguštin: tehnična vzgoja v obvezni šoli.
 Članstvo je bilo s predavanji izredno zadovoljno in je izrazilo željo, da organizira sindikat še več takšnih kvalitativnih predavanj.

Razen teh predavanj je naše članstvo predelalo na štirinajst-dnevni sestanki tekoče aktualne teme, ki jih je sproti nakažoval upravni odbor društva:
 Vladko Majhen: učiteljeva vloga v reformirani šoli.

Govor Mijalka Todorovića in Marjana Breclja v Zvezni ljudski skupščini ob sprejetju družbenega plana.

Govor tovariša Tita ob otvoritvi ceste Ljubljana — Zagreb.

Zakon o šolstvu.

Osnutek zakona o osnovni šoli.

Članek Bogdana Oslomlika: Idejni temelji ZK kot izhodišče vzgojnega dela prosvetnih delavcev itd.

Skupine po šolah so preštudirale še nekatere teme, ki so bile specifične za njihovo področje.

Poleg šolskega dela se je torej naše članstvo skozi vse šolsko leto redno izobraževalo v skupnem ali individualnem študiju, čeprav je zaradi pomanjkanja učnih moči na mnogih šolah zaposleno celodnevno.

Društvo je izvedlo priprave za koncert učiteljskihnikov iz Maribora, pripravilo družabni večer in ekskurzijo v Kumrovec in Zagreb (v Zavod za školsku opremo in tovarno Rade Končar). Vsak naš član je prispeval za spomenik padlim prosvetnim delavcem Pomurja 500 dinarjev. Tudi »Dan prosvetnih delavcev Pomurja« ni šel mimo nas. Udeleževali smo se prav tako vseh proslav v okviru 40 letnice ZJK.

Naše članstvo dela aktivno v vseh množičnih organizacijah, v SZDL, prosvetnih, telesno vzgojnih, športnih, tehničnih in drugih društvih ter vodi različne krožke po šolah, tako da pridejo na vsakega člana povprečno po štiri funkcije, kar nam je pokazala izvedena anketa. Ze to zgovorno kaže, kako vsestransko dela naše članstvo.

Tako obsežno delo je zmoglo opraviti naše društvo le, ker je upravni odbor preko svojih komisij načrtno in dosledno izvajal vse zadane naloge. Zato so tudi vsi navzoči na predlog predsednika nadzornega odbora tov.

Rogorška Bogomira sprejeli sklep, da predlaga občni zbor tov. Belca Janka, dolgoletnega predsednika našega društva, za odlikovanje ob priliki podelitve nagrad 29. novembra.

Po izčrpnem poročilu in plodni razpravi je bilo sprejeto mnogo sklepov, ki nalagajo novemu odboru načrtno in odgovorno delo. Komisija za izobraževanje članstva bo zbrala teme za predavanja in študij. Komisija za prireditve in ekskurzije bo uredila vse potrebno za ekskurzijo v Novo Velenje in na Zagrebški vselejem. Organizirala bo družabni večer in poskabela za čim boljše udeležbo na koncertu učiteljskega pevskega zbora »Slavko Osterc« iz Maribora, ki bo v Ljutomeru. Veliko dela ji bo dal organiziranje »Dneva prosvetnih delavcev Pomurja«. Komisija za materialna vprašanja tudi ne bo ostala brez dela, saj bo morala sproti obveščati občinski ljudski odbor in sindikalne forume o materialnem stanju članstva in šol, da bi si tako zagotovili čimveč prosvetnega kadra na naših šolah.

Novoizvoljeni upravni odbor je takoj začel izvajati sprejete sklepe, kar daje zagotovo, da bo tudi letošnje sindikalno delo plodno in bogato.

Janko Koren

Prosvetni delavci
 Izdajatelj: Republiški odbor Sindikata prosvetnih in znanstvenih delavcev LRS — List izhaja štirinajst-dnevno — Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Drago Ham — Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva: 39-181 do 185, int. 368 — Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1 — Telefon uprave: 22-224 — Letna naročnina 300 din — Štev. ček. rač.: 600-70/3-140 — Tiska CZP »Ljudska pravica« — Poština plačana v gotovini

Obvezno naročam knjigo GEORGESA SADOULA

Zgodovina filmske umetnosti

po subskripcijski ceni 900 din za izvod

Knjiga bo vezana v polplatno.

Naročam _____ izvodov.

Lastnoročni podpis naročnika:

OSNOVNA SOLA T.:

Na vaši šoli je bila s 1. novembrom 1958 reaktivirana tovarišica, ki je bila s l. I. 1953 upokojena. Ves čas po upokožitvi do dneva, ko je bila reaktivirana, je poučevala honorarno s polnim delovnim časom in stalnim mesečnim honorarjem Din 6.000, ko je bila reaktivirana pa ji je bil priznan VIII. plačilni razred.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

Vsem osnovnim šolam priporočamo, da kupijo barvne risbe za flanelografe, in to:

Volk in sedem kozic — 3 listi	330 din
Mesto in življenje v njem — 4 listi	440 din
Kmetstvo-zadružno gospodarstvo — 5 listov	550 din
Življenje v prazgodovini — 4 listi	440 din
Tlačanstvo in kmečki upori — 5 listov	550 din
Turški vpadi — 7 listov	770 din
Gozd (vrste, plodovi, živali, korist) — 8 listov	880 din
Pomlad — 5 listov	550 din

Na razpolago so tudi prvi diafilmi s slovenskim tekstom:

Peter Klepec — 82 posnetkov, barvni	4350 din
Povest o trmasti in pametni mulli — 48 posnetkov, barvni	1550 din
Red na delovnem mestu — 30 posnet.	750 din
Povodni mož — 35 posnet., barvni	1500 din
Partizanske tehnike in tiskarne — 30 posnet.	500 din
Sovražnik je vdrl v našo deželo — 38 posnet., barvni	1200 din
Zalostna povest o mulli — 44 posnet., barvni	1500 din
Sprehod po zoološkem vrtu — 32 posnetkov, barvni	1500 din
Hinko Smrekar — 29 posnet.	1000 din
Tri kokoške — 22 posnet., barvni	1000 din
S čim opazujemo vreme — 31 posnet.	500 din
Spoznavaj prometne znake — 34 posnetkov, barvni	1250 din
Gospod in hruška — 34 posnet., barvni	1500 din
Delo — 38 posnet., barvni	1200 din
Slovenske partizanske bolnice — 32 posnet.	500 din
Vedenje na cesti — 28 posnetkov	950 din
Deklica z junaškim srcem — 51 posnetkov, barvni	2000 din
Reševanje utopljenca — 40 posnet.	700 din
Medvedje — 40 posnet.	700 din

Naročila sprejema:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

LJUBLJANA — Mestni trg 26